

SCRAPBOOK

Originální

f o t o a l b a

a d á r k y

Blanka Dudašková a kolektiv

SCRAPBOOK

Blanka Dudašková a kolektiv

Scrapbook

**Blanka Dudašková, Dáša Vaňková, Eva Krůčková, Veronika Vozdecká, Jitka Luběnová,
Petra Alexová, Jitka Kozubková, Jitka Dušáková a Iveta Pawlasová**

Copyright © 2010 ZONER software,a.s.
E-kniha ve formátu PDF vydána v roce 2014.
Všechna práva vyhrazena.

Zoner Press
Katalogové číslo: **ZRE0022** (PDF verze)

ZONER software, a.s.
Nové sady 18, 602 00 Brno
www.zonerpress.cz

Šéfredaktor: Ing. Pavel Kristián
Odpovědný redaktor: Květa Filipi
DTP: Lenka Křížová
Obálka: Blanka Dudašková, Petra Alexová, Jitka Dušáková
© Fotografie výrobků: Blanka Dudašková

Informace, které jsou v této knize zveřejněny, mohou být chráněny jako patent. Jména produktů byla uvedena bez záruky jejich volného použití. Při tvorbě textů a vyobrazení bylo sice postupováno s maximální péčí, ale přesto nelze zcela vyloučit možnost výskytu chyb. Vydavatelé a autoři nepřebírají právní odpovědnost ani žádnou jinou záruku za použití chybných údajů a z toho vyplývajících důsledků.

Všechny v knize uvedené modely jsou chráněny autorským zákonem. Jejich napodobování je možné jen k čistě soukromým účelům.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována ani distribuována žádným způsobem ani prostředkem, ani reprodukována v databázi či na jiném záznamovém prostředku či v jiném systému bez výslovného svolení vydavatele s výjimkou zveřejnění krátkých částí textu pro potřeby recenzí.

Dotazy týkající se distribuce směřujte na:

Zoner Press
ZONER software, a.s.
Nové sady 18, 602 00 Brno

tel.: 532 190 883, fax: 543 257 245
e-mail: knihy@zoner.cz
www.zonerpress.cz

ISBN 978-80-7413-287-2 (PDF)

Scrapbook naplňuje mé dny!
O mém bytu ani nemluvě.

PODĚKOVÁNÍ

*Poděkovat a složit hold musíme zejména našim partnerům a manželům, kteří na nás nejen nebručí a trpělivě snáší naše náročné zájmy, ale dokonce nás i chválí, podporují v další činnosti a pomáhají nám. Jste úžasní a bez vás bychom tuto knížku nezvládly!
Díky.*

O AUTORKÁCH

Představte si ženskou. Na první pohled vypadá celkem obyčejně, na ten druhý už vypadá podezřele. Všude s sebou tahá foťák (aby neprošvihla ten správný záběr) a všechno fotí raději třikrát (to aby si mohla vybrat kompozici). Pošilhává po každém neznámém papírnictví a specializované výtvarné potřeby ji přitahují silněji než gravitace. Místo norkového kožichu k Vánocům si přeje nový (a větší) pracovní stůl, nasmělé žádosti o večeri odbývá slovy „nejdřív musím poslat stránku do challenge“ a do rodinného života vnáší připomínky typu „tuhle košili si na focení neber, nemám k ní vhodné papíry“.

Vynásobte si to devíti a máte nás – ScrapMafiánky. Společný máme jeden krásný koníček a pojí nás ještě krásnější přátelství. Rozdílné máme povahy i zázemí – matka se třemi dětmi a náročnou prací i studentka vstupující do dospělého života, puntičkářské, chaotické, více či méně kreativní – scrapbook je zkrátka pro každého.

Autorka: Dagulka (podle Emily Ahern)

Dohromady máme 27 let scrapbookových zkušeností, vyhráváme soutěže, prezentujeme se v zahraničních časopisech, pořádáme kurzy. Prostřednictvím této knížky se s vámi chceme o všechny znalosti a zkušenosti podělit a představit vám inspirující činnost pro volné chvíle, která má poněkud cizokrajný název – scrapbook.

Zleva:

Dáša Vaňková (Dagulka), Eva Krůčková (Ekuška), Veronika Vozdecká (Unka), Jitka Lubénová (Ita), Petra Alexová (Pída), Jitka Kozubková (Jitka), Jitka Dušáková (Aktijka), Blanka Dudašková (Astarte) a Iveta Pawlasová (Ivik).

CO JE VLASTNĚ SCRAPBOOK

Scrapbook. To je v prvé řadě spousta času stráveného nad fotkami, papíry, ozdobami, památkami z výletů a opět fotkami. Výsledkem jsou pak jedinečná fotoalba, která se vždy stávají předmětem nadšeného obdivu všude, kde je ukážete. Je to možnost, jak si vlastníma rukama poskládat rodinná alba i se všemi vzpomínkami a rodinnými historkami, které chcete zachovat. Takovéto cestovní deníky a alba z dovolené odrážejí náladu blízkých či dalekých krajů nejen fotkami, ale i laděním a zdobením stránek.

Scrapbook vám také dává dobré důvody procházet si staré fotografie a vzpomínky a častěji se vracet i k těm již zpracovaným. Scrapbookové fotoalbum totiž obsahuje vzpomínky dvoje – nejen na samotné snímky a popisované události, ale i na proces tvoření – jak vám u téhle stránky děti málem lezly po hlavě a tam na té máte papírem zakryté flíčky od drobků chleba, když se manžel přišel podívat, na čem právě pracujete. Scrapbook je také dobrý pocit, že tvoříte něco, co zůstává. Mezi denními starostmi, prací, úklidem apod. je úžasné odreagování tvořit něco trvalejšího, než je nedělní oběd. V neposlední řadě scrapbook přináší i možnost poznat nové a stejně „postižené“ lidi, povídat si s nimi, probrat a obdivovat jejich i vaše stránky, účastnit se soutěží, jezdit na srazy, bavit se. Hlavní ale vždy zůstávají fotky a tvorba fotoalb.

Pro praktickou představu to funguje nějak takhle: vyberete si pár fotografií k určitému tématu, rozložíte je na čtvrtku papíru, doplníte dalšími vzorovanými papíry, na kartičku napíšete datum a popis k fotografiím, vymyslíte a z písmen vytvoříte výrazný nadpis, doladíte vhodnými ozdobami a celé slepíte a zařadíte do alba.

Že to pro vás není žádná novinka a podobná alba máte již ze svého dětství? Že si tak děláte cestovní deníky z dovolených? A ani jim nemusíte říkat tak divným názvem?

Ano, když říkáme, že scrapbook se do světa rozšířil z USA, rozhodně to neznamená, že by ho milí Američané vymysleli. Ale vzali zálibu, kterou se dřív zabýval každý zvlášť, vytvořili pro ni termíny, popsali techniky a představili scrapbook světu jako oficiální hobby. Což kromě jména a určité standardizace pojmů znamenalo hlavně nárůst zájmu obchodníků. Popravdě, kolem scrapbooku vyrostl skoro nepředstavitelný byznys. Díky tomu ovšem získáváme možnosti, o kterých se našim maminkám ani nesnilo – a věřte tomu, že by je rády využily, aby měly alba krásnější a propracovanější. Vzorované papíry, barvy, razítka, svorky, papírové květiny, kamínky, propisoty, písnička, nejrůznější nástroje usnadňující práci – to všechno a mnohem víc si dneska můžete koupit a zpracovat si tak alba na opravdu profesionální úrovni.

Se scrapbookovým materiálem nemusíte tvořit jen fotoalba, ale i originální ručně dělaná přáníčka, která jsou mnohem hezčí a osobnější než kupovaná. Také obrázky, diplomy, kalendáře, rámečky na fotografie, krabičky a jiné zdobené předměty – takovéto dokonalé dárky ke všem příležitostem značně zvýší vaši popularitu v rámci rodiny i mezi přáteli.

KOMU JE TATO KNIHA URČENA

Fotografie v dnešní době prostě frčí. Několik set digitálních snímků z dovolené se jednoduše stáhne do počítače a uloží na disk. V lepším případě se ještě tak promítnou přátelům, nasdílí do webové galerie a konec. Fotografie i vzpomínky jsou bezpečně uloženy a... zapomenuté.

Není vám to trochu líto?

Chcete raději se svými vzpomínkami strávit více času, věnovat jim pozornost, užít si je, mít se k čemu vracet?

Chcete svým dětem uchovat památky na dětství, aby se jednou mohly podívat, počíst si a zavzpomínat?

Chcete pro své přátele a rodinu tvořit opravdu originální a osobní dárky?

Máte doma krabice fotografií, které nechcete nechat ležet ladem a zapomenuté?

Milujete práci s papírem, barvy, tvoření?

Potřebujete se odreagovat tvorbou něčeho užitečného, něčeho, co má trvalou hodnotu?

Chcete poznat lidi se stejnými zájmy?

Chcete se bavit?

Pokud alespoň na jednu z těchto otázek odpovíte „ano“, zkuste scrapbook. Přečtěte si tuto knížku, vyzkoušejte si tvorbu vlastníma rukama a přijďte mezi nás na některé z českých internetových scrapbookových fór.

Publikace si klade za cíl uvést vás do scrapbooku – objasnit pojmy a techniky, vysvětlit neznámá slova, pomoci vám při scrapbookových nákupech. Máme pro vás rady, jak uskladnit materiál, jak si uspořádat pracovní místo, jak si rozplánovat album. Obsahuje návody a zkušenosti s mnoha různými technikami. Stránky „krok za krokem“, podle kterých si můžete vyzkoušet vlastní tvorbu. A rozsáhlou galerii našich stránek, které můžete využít pro svou inspiraci a nové nápady.

A ještě jedna jazyková záležitost. Scrapbook je po celém světě zejména doménou žen a i naše česká komunita je tvořena prakticky pouze ženami. Nezlobte se na nás, pokud se v textu objeví jistá feminizace. Rozhodně tím nechceme odradit žádného možného kolegu, který má skvělou šanci stát se „prvním mužem“ českého scrapbooku.

Autorka: Astarte

Autorka: Jiřa

Autorka: Ekulka

Autorka: Ivik

Autorka: Ekulka

OBSAH

O AUTORKÁCH	4
CO JE VLASTNĚ SCRAPBOOK	5
KOMU JE TATO KNIHA URČENA	6
OBSAH	8
VÝKLADOVÝ SLOVNÍK	10
Základní pojmy	10
Soutěže	14
Materiál a pomůcky	15
Techniky	29
NAKUPUJEME	32
Běžná domácnost	32
Nákupy v ČR	32
Nákupy ze zahraničí	34
PRACOVNÍ PROSTOR A UKLÁDÁNÍ MATERIÁLU	36
Papíry	38
Svorky, průchodky, knoflíky, korálky, kytičky a další ozdoby	39
Stužky, šňůrky, provázky, bavlnky	40
Razítka	41
Razítkovací barvy a polštářky	41
Embosovací prášky a potřeby	41
Výseky z raznic, výřezy	42
Samolepky, propisoty	42
Vyvolané fotografie	42
Psací potřeby, nástroje	42
Hotová alba	43
Scrapbookové tašky a kufry	43

ZAČÍNÁME

Než začnete nakupovat

Fotografie

Alba

Nástroje

Tvorba stránek

Scrapbookové papíry a čtvrtky

Nadpisy a journalingy

Razítkování

Doplňky a ozdoby

POSTUPY – KROK ZA KROKEM

Rybáři

Neposedné včelky

Jen tvá

Pondělní výlet

Babiččinový kluk

New York

Moje nej

Kvítko

Djerba

GALERIE

ZÁVĚR

ADRESÁŘ

44

45

46

50

55

61

65

68

76

80

86

88

92

96

100

104

108

112

116

120

124

148

150

VÝKLADOVÝ SLOVNÍK

V této kapitole vás seznámíme se základními scrapbookovými pojmy, materiálem a technikami. České ekvivalenty k mezinárodní (anglické) scrapbookové terminologii se tvořily velmi spontánně a především díky prvním českým prodejčům, kteří se snažili produkt přiblížit svým domácím zákazníkům. Českých označení pro jeden anglický termín tak může být vícero a ne vždy jsou přesně přeložená. Některé termíny zůstaly v původním anglickém znění, jiné se počesťily z anglického základu. Pokusily jsme se najít střední cestu mezi přesným překladem a obvykle používanými výrazy. Zejména uvádíme názvy zažitě na největším českém scrapbookovém fóru. U jednotlivých výrazů uvádíme i další české ekvivalenty a samozřejmě původní anglické názvy, i když i s těmi dnes výrobci vesele žonglují, aby získali obchodní výhodu originality.

Autorka: Jíťa

ZÁKLADNÍ POJMY

Scrapbook

Pojem vytvořený z anglického scrap (odstřížky, zbytky, odpadky) a book (kniha) se dá přeložit jako „knížka ze zbytků“. V dnešní době se ze scrapbooku stal především v USA výnosný obchodní artikl a výchozím materiálem již dávno nejsou zbytky, ale původní pojmenování zůstalo. Speciálním odvětvím je **digitální scrapbook**, kdy se stránky tvoří v grafických programech v počítači a zůstávají v digitální podobě nebo se tisknou jako jedna velká fotka. V této knize se jím nebudeme zabývat.

Místo slova scrapbook se často používá jenom zkratka SC nebo samotné slovo **scrap**, zejména k tvorbě nových (i počesťených) slov jako scrapařka, scrapovat, scrapsraz nebo ScrapMafie.

Formát, velikost (size)

Ve scrapbookovém světě se formát udává většinou v palcích. Nejčastější formát **12 × 12 palců** odpovídá 30,5 × 30,5 cm a u nás se běžně označuje jako „**třícítka**“ (třícítkový papír apod.). U formátu A4 dejte pozor při objednávání ze zahraničí, americký formát A4 neboli letter (8,5" × 11") neodpovídá rozměrově evropskému.

Další méně používané formáty jsou 6" × 12" (tzv. half pages), 8" × 8" (u nás tzv. dvacítky) a 6" × 6". Nejčastěji se s nimi setkáte při nákupech zahraničních papírů. Zakoupit si můžete i tzv. mat-pads, což jsou papíry jen o kousek větší než běžná fotografie 10 × 15 cm a používají se na podkládání snímků (tvoří rámeček).

Velikosti mezinárodně uznávaných formátů ukazuje následující tabulka. Nejčastěji se s nimi setkáte při nákupu papírů ve specializovaných výtvarných potřebách. Číslo v závorce udává, kolik z daného formátu nařežete z běžných scrapbookových třicítkových papírů (bez čísla ani jeden).

Rozměry papíru podle ISO/DIN (v mm)

	A	B	C	D	E
0	841 × 1189 (6)	100 × 1414 (12)	917 × 1297 (12)		
1	594 × 841 (2)	707 × 1000 (6)	648 × 917 (6)	545 × 771 (2)	
2	420 × 594 (1)	500 × 707 (2)	458 × 648 (2)	385 × 545 (1)	
3	297 × 420	353 × 500 (1)	324 × 458 (1)	272 × 385	400 × 560 (1)
4	210 × 297	250 × 353	229 × 324	192 × 272	280 × 400
5	148 × 210	176 × 250	162 × 229	136 × 192	200 × 280
6	105 × 148	125 × 176	114 × 162	96 × 136	140 × 200

Tabulka je převzata z www.wikipedia.cz, kde se o formátech dozvíte více.

Kompozice (layout, LO)

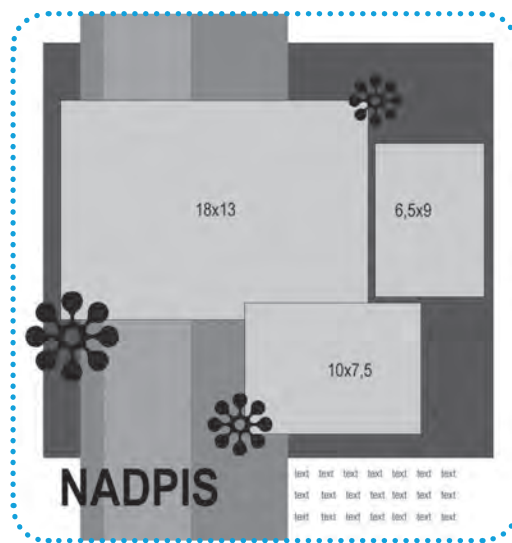
Způsob, jakým si stránku rozvrhnete. Rozmístění a velikosti důležitých prvků (fotky, papíry, ozdoby atp.).

Sketch

Nákres nebo náčrtek kompozice scrapbookové stránky. Někdy obsahuje jen rozvržení fotografií, častěji i celkové rozvržení papírů, nadpisu, textu a ozdob. Sketche najdete na internetu (odkazy jsou uvedeny v kapitole Adresář), v časopisech a v neposlední řadě i v této knize.

Lift, scraplift

Ve světě scrapbooku je zcela běžné hledání inspirace u ostatních – v nejruznějších internetových galeriích, v časopisech apod. Pokud se vám nějaká stránka líbí, můžete si ji „liftnout“ – více či méně ji zkopírovat nebo se jí inspirovat. Stránka nikdy nebude stejná jako originál, takže nemluvíme o kopírování, ale právě o liftování nebo scrapliftu. Pokud chcete liftovanou stránku někde veřejně vystavit (i na internetu), je slušnost u ní zmínit, že se jedná o lift, a uvést autorku předlohy, případně odkaz na originál.

ATC kartička (Artist Trading Card)

Malá kartička standardizované velikosti 2,5" × 3,5". V USA je velmi populární sbírat baseballové i jiné karty a ATC je jejich scrapbooková obdoba. Pěkně nazdobené ATC karty si navzájem vyměňují a dávají scraparky z celého světa.

Minialbum (mini)

Kromě klasických velkých alb (třicítka, dvacítky, A4) existují i minialba. Mívají menší formát i počet stran, obsahují fotky určitého tématu a většinou slouží jako dárky. Můžete udělat minialbum pro babičku s fotkami všech vnoučat, pro přátele s fotkami ze společné dovolené nebo třeba kamarádce s oblíbenými citáty. Velké popularitě se těší tzv. ABC album, kde uděláte pro každé písmeno abecedy jednu stránku, takže třeba A může být andílek v dětském albu, auto v albu pro manžela nebo Alpy v cestovatelském albu.

Minialbum můžete vytvořit prakticky ze všeho, co vás napadne. Jako podkladový materiál, kromě klasického kartonu, poslouží třeba nefunkční CD, kávové

Autorka: Ekulka

filtry, papírové sáčky, pивní tácky, korková prostírání atd. Mini se slepují do harmoniky, do hvězdy, skládají s kapsami nebo spojují kroužky či stužkami. Odvážnější se mohou pustit i do alba z čajových sáčků či dokonce z roliček od toaletního papíru (ano, i takové existuje). Možností je nepřeberně a věříme, že o výrobě minialb jednou vyjde samostatná kniha.

Autorka: Ekulka

hovor, nechat něco napsat přátele a jiné osoby z fotografií. Někdy se hodí i citát nebo báseň. Na scrapbooku je úžasné právě to, že pro své děti uchováváte vzpomínky nejen na obrázcích, ale i v psaném textu.

Visačka (Tag)

Velmi oblíbená ozdoba. Jedná se o malou kartičku libovolného tvaru, kterou bývá provlečená stuha nebo provázek (není to nutné). Připomíná visačku z nového oblečení a její funkce je většinou ozdobná nebo se na ni píše journaling.

Journaling

Doprovodný text k fotografiím. Je dobré si uvědomit, že si album budou prohlížet i nezúčastněné osoby, které velmi ocení komentář k fotografiím. Psát můžete cokoliv, popisovat události, své pocity, vtipné příhody, zajímavé je například dělat každý rok s dítětem malý rozhovor, nechat něco napsat přátele a jiné osoby z fotografií.

Autorka: Astarte

Sada, kolekce (Kit, Collection)

Abyste měli stránku perfektně vyladěnou, použijte materiál pouze z jedné sady. Sady nebo také kolekce obsahují zejména barevně ladící papíry a některé i písmenkové samolepky, propisoty, knoflíčky, svorky a další tematicky a barevně sladěné ozdoby. Na stránkách výrobců také často najdete jejich produkty setříděné podle jednotlivých kolekcí.

Označení kit může znamenat i menší variantu sady – balíček, který obsahuje barevně sladěný materiál na jednu až dvě stránky. Většinou se jedná o 2–3 papíry, několik ozdob (barevně vyladěný rámeček, štítek na journaling, samolepky, výseky apod.) a písmenka na nadpis. Materiál by měl stačit na kompletní dokončení jedné strany nebo dvoustrany .

Distress(ing)

Do češtiny se překládá jako ničení. Uplatňuje se docela často, nejvíce pak při tzv. vintage stylu. Ničit lze papír, fotografie i ozdoby. Můžete je špinit, škrábat, trhat, mačkat – na cokoliv si vzpomenete. Výsledek je svým způsobem velmi efektní.

Vintage

Specifický scrapbookový styl, kdy se snažíme docílit zastaralého vzhledu stránky. Dobře se uplatňuje například pro zpracovávání starých fotografií našich předků, ale tvoří se v tomto stylu i alba dětská či cestovatelská. K vintage stylu patří staře vypadající fotografie (nejčastěji sépie), nejrozličnější způsoby ničení a „postaršování“, použití papírů s drobným květinovým či ornamentálním vzorem a starodávně působících ozdob (kvetičky, ornamenty, kovové zdobení apod.). Většinou je žádoucí, aby použitý materiál měl starý, opotřebený vzhled.

Autorka: Ekulka

SOUTĚŽE

Ve scrapbookové komunitě je běžné pořádání nejrůznějších akcí a soutěží. Motivují k vyzkoušení nových technik a stylů, tvorbě nových stránek a seznamování se s ostatními scrapbookařkami a jejich výtvy. Díky nim je scrapbook ještě zajímavější a hravější. Protože se s těmito soutěžemi můžete často setkat na českých i mezinárodních scrapbookových fórech a blozích, vysvětlíme zde pravidla alespoň těch nejběžnějších.

Challenge

Do češtiny se dá přeložit jako „výzva“, ale běžně se používá anglický tvar. Vyhlášvatelka zadá téma nebo podmínky, které by neměly být úplně snadné a jednoduché. Podmínkou může být specifická barva nebo prvek, počet, velikost a tvar fotografií nebo specifická ozdoba. Další možností jsou abstraktní podmínky typu hudba, citát, roční období, chlapi, dokumentace nějaké příhody atd. Záleží pak na každém, jak podmínku pojme a popere se s ní. Challenge trvá nějakou předem určenou dobu, stránky se zasílají vyhlášvatelce a ta je v daný čas hromadně zveřejní. Po zveřejnění stránek probíhá tajné hlasování o nejlepší splnění podmínek.

Vítězná stránka challenge Trojúhelník Autorka: Ivik

Vítězná stránka challenge Kontrast
Autorka: Astarte

Tajný scraplift

Funguje na principu tiché pošty. První v řadě vytvoří nebo liftne stránku a svoji verzi pošle dalšímu. Ten ji opět liftne a dál pošle svoji verzi. Když stránka dorazí k poslednímu, vyvěsí se všechny najednou, aby se ukázala a vynikla postupná proměna. Vzhledem k časové náročnosti je to hra vhodná pro skupinky o maximálně deseti lidech, aby účastníky nepřestala bavit. Více lidí lze rozdělit do skupinek, kde každá vychází ze stejného originálu, a porovnávají se pak i „cesty“ jednotlivých družstev.

Diktát

Vyhlášvatelka diktátu slovně (resp. písemně) popíše nějakou hotovou stránku, kterou pokud možno nikdo nezná. Ostatní pak pouze podle tohoto popisu předlohu liftují a až při závěrečném vystavení všech stránek zjistí, jak dobře zvládli popis pochopit a dodržet.

Swap

Česky řetěz je záležitostí zejména komunitních fór. Jeden ze členů fóra napíše, co by si přál (ozdobu, nadpis, rámeček), a zadá i téma, barvy nebo velikost. Kdo má zrovna chuť, si toto přání zamluví, danou věc pro něj udělá a pošle poštou. Zároveň si sám přeje něco dalšího. Tím vzniká nekonečný řetěz, kdy si členové fóra navzájem plní svá přání, vyrábějí ozdoby a získávají tak zkušenosti s výtvy ostatních.

MATERIÁL A POMŮCKY

Acid free a lignin free

Veškerý materiál, který použijeme na stránku, by měl být **acid free** (to znamená, že jeho pH je 7 a více) a **lignin free** (neobsahuje lignin, dřevovinu, která je součástí rostlinných buněk, kde způsobuje dřevnatění buněčné stěny). Pokud tuto základní scrapbookovou podmínku nedodržíte, dojde časem ke znehodnocení (zežloutnutí a zkrěhnutí) fotografií nebo papírů. Obyčejný kancelářský papír, barva do tiskárny, archivní inkoust či běžná lepidla na papír tyto podmínky splňují. Naopak novinový papír, recyklovaný papír či dřevěné ozdoby ne. Pozor byste si měli dát i na to, jak materiál skladujete. Ke znehodnocení acid a lignin free materiálu či hotových stránek může dojít i v nevhodných obalech, dřevěných krabicích a podobně. Pokud si nejste jisti pH daného materiálu, je možné zakoupit speciální pH fix, který vám ukáže, jestli materiál je nebo není acid free.

Album (Album)

Originální velká scrapbooková alba většinou obsahují průhledné plastové kapsy (fólie, složky), do kterých se zasouvají vytvořené stránky. Nejčastěji se setkáte s třicítkovým a dvacítkovým formátem (12 × 12 a 8 × 8 palců). Na minialba se pak používají polotovary bez kapes určené k přímému zdobení.

- ♦ **Post bound alba** se zřejmě používají nejčastěji. Kapsy v albu jsou spojeny speciálními šrouby, které se dají i prodloužit, díky tomu se mohou přidat další kapsy a zvětší se tak rozsah alba. Stránky uprostřed dobře navazují (vhodné pro dvoustrany), ale demontáž a šroubování alba jsou poněkud komplikovanější, takže je dobré tvořit stránky chronologicky nebo je předem rozplánovat. U post bound alb počítejte s tím, že se rozpětí šroubů jednotlivých značek může lišit. Proto si předem ověřte, že zakoupené kapsy budou pasovat do vašeho alba. Stejně tak rozšiřovací šrouby nejsou vždy kompatibilní. Ideální je zůstat u stejné značky alba, šroubů i kapes, nebo se zeptat na zkušenosti s kompatibilitou jednotlivých značek někoho, kdo je vlastní.
- ♦ **Kroužková alba (3 ring)** fungují stejně jako běžné kancelářské šanonky. Stránky se vkládají do kapes secvaknutých kroužky. Výhodou je velmi snadné přeskupování stránek i změna počtu kapes. Nevýhodou jsou viditelné kroužky a mezera uprostřed, která ruší dojem především u dvoustran.
- ♦ **Alba pro formát A4** jsou skoro nedostupná – pokud jste zvolili formát české A4. V České republice se taková alba nedělají a v zahraničí většinou koupíte jen formát letter (8,5" × 11"). Klasická A4 velikost se shání opravdu těžko. Proto se stránky A4 dávají do klasických kancelářských pořadačů, ať už s kroužky nebo bez, a desky se zdobí, polepují papírem nebo potahují látkou. Další možností je nechávat si na stránkách kus volného místa na kroužkovou vazbu a album pak nechat svázat v copy centru.
- ♦ **Chipboardová alba (Chipboard Album)** jsou lepenkové polotovary určené k výrobě minialb. Stránky mohou být i různě tvarované – kolečka, domečky, autíčka, nápisy. Svázané bývají nejčastěji kroužky. Fotky a papíry se lepí přímo na lepenkový podklad. Pokud alba obsahují kapsy, nejedná se o fóliové složky na zasunutí stránky, ale o papírové kapsy na journaling, další fotky, vstupenky apod.

- ♦ **Akrylová alba (Acrylic Album)** jsou vlastně obdoba chipboardových. Platí pro ně totéž, jen stránky nejsou z lepenky, ale z průhledného plastu. Při jejich zdobení musíte myslet na to, že každá ozdoba bude vidět i z druhé strany, a také na to, aby použité lepidlo bylo průhledné a aby na hladkém plastu dobře drželo. Vhodné je například lepidlo Diamond Glaze.

Papíry a čtvrtky (Paper, Cardstock)

Papír je základní scrapbookový materiál. Rozdíl mezi papírem a čtvrtkou spočívá v gramáži (pro představu: běžný kancelářský papír má gramáž 80 g/m², kladívková čtvrtka pak 220 g/m²). Ve scrapu můžete obojí libovolně kombinovat. Papíry i čtvrtky mají několik základních vlastností.

- ♦ **Barva:** Papíry i čtvrtky mohou být jednobarevné nebo vzorované, poměrně časté je spojení těchto vlastností do oboustranných (Double-sided) papírů, kdy jedna strana je se vzorem a druhá strana jednobarevná, barevně ladící ke vzoru. Velmi zajímavé jsou jednobarevné čtvrtky s neobarveným nebo odlišně barevným jádrem – vnitřkem papíru. Zajímavý efekt pak vzniká při utržení papíru nebo se této vlastnosti využívá pro různé distress techniky (zvýraznění vytlačovaných prvků apod.).
- ♦ **Struktura:** Papíry bývají většinou hladké, ale čtvrtky mohou mít a často mají vyraženou strukturu plátna, dřeva, proužků nebo jsou prostě na omak drsné a hrubé. Něco trochu jiného jsou embosované čtvrtky. Jedná se sice také o vytlačování nebo ražení, ale zatímco struktura je po celé ploše papíru, embosování je jen tu a tam a vyraženy jsou často konkrétní tvary, například květiny, spirály nebo ornamenty. Také hloubka embosování je větší než hloubka struktury.
- ♦ **Tvar:** Nejčastější tvar je samozřejmě čtverec, ale můžete si koupit i tzv. Die-cut Papers – kruhové, s nejrůznějšími okraji, ve tvaru srdce nebo květiny, případně může být část papíru vyseknutá a tvoří jakési okénko.
- ♦ **Zdobení:** Pro zvýšení zajímavosti a rozmanitosti se někdy části motivů na papírech dále zvýrazňují, a to zejména glitry (Glittered Papers), leskem (Glazed Papers) nebo semišem (Flocked Papers). Papíry mohou být i celé nebo částečně metalické či perleťové. Výrobci scrapbookových potřeb používají třpytky a pozlátka stále víc a víc.

Dále se ve scrapbooku hojně využívají nejrůznější druhy **vlnité lepenky**, což je sice příjemně cenově dostupný a vzhledný materiál, ale pozor, nemusí být vždy acid free. Oblíbené je také **vellum** (česky pauzovací papír neboli pauzák), který je poloprůsvitný a pro potřeby scrapu se vyrábí v několika gramážích a v různých barvách nebo s potisky. A nesmíme zapomenout na široké spektrum **ručních papírů**, které vynikají zejména strukturou a mohou obsahovat i vylisované sušené květy, části travin nebo blýskavé kousky.

Průhledné fólie

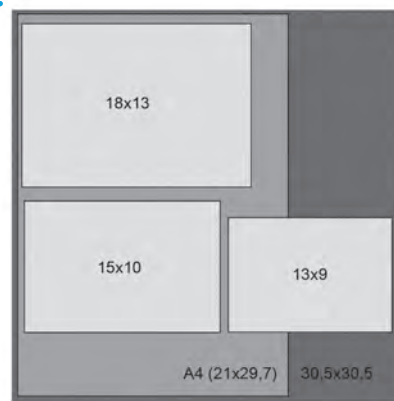
Používají se buď jako ozdoba, nebo na psaní textu. Komerčně dostupné jsou výseky fólií s nejrůznějšími předtisknutými motivy (Clear Cuts) – rámečky, rostliny, ornamenty nebo texty (většinou v angličtině). Speciální variantou jsou tzv. **Overlays** – fólie s potiskem ve velikosti 30,5 × 30,5, kterými překrýváte celou stránku. Fotografie a papíry se dávají většinou pod overlay, ozdobu nad.

Zakoupit můžete i prázdné fólie, na které si natisnete vlastní motivy nebo text. Podle toho, jakou máte k dispozici tiskárnu, zvolte fólii pro tisk na inkoustové, eventuálně laserové tiskárně. Říká se jim často fólie do meotaru. Pozor, navzájem je nesmíte zaměnit, mohli byste skončit i s poškozenou tiskárnou. Fólie se k papíru lepí speciálním průhledným lepidlem.

Fotografie (Photos)

Nejdůležitější scrapbookový materiál jsou samozřejmě fotografie. Nejběžnější **formáty fotografií** u nás jsou (v centimetrech): 9 × 13, 10 × 15, 13 × 18, 15 × 21 a 20 × 30. Není to ale jejich přesná velikost v milimetrech, která se může lišit podle použitého přístroje na vyvolání. Pokud potřebujete zjistit opravdu přesnou velikost, zeptejte se přímo ve vašem fotolabu nebo na jejich internetových stránkách. Vhodnějším povrchem pro scrapbookovou tvorbu je mat, na kterém není vidět každý otisk prstu jako na lesku. Více se o přípravě fotografií dozvíte v kapitole Začínáme.

Psací potřeby (Pens and Pencils)

Jak už jsme zmiňovaly u journalingu, text tvoří nedílnou součást scrapbookové stránky. Na psaní textu můžete použít prakticky jakékoliv běžné psací potřeby, pozor si dejte jen na fixy a propisky – některé časem blednou. Bezpečně můžete použít běžné popisovače, inkousty i tonery z tiskáren, inkoust archivální kvality, tuše, gelová pera, nafukovací fixy (teplem se stopa nafoukne, nabobtná), kaligrafické fixy, fixy a křídové fixy určené pro scrapbook (křídový fix zanechává matnou stopu, podobně jako křídové razítkovací barvy), ale i obyčejné pastelky nebo akvarelové pastelky, které se rozmývají speciálním vodním štětcem.

Písmena (Alphabets)

Hotová písmena se používají především na nadpisy, eventuálně na krátké journalingy. Delší text píšeme většinou ručně nebo na počítači. V obchodech je k dostání široká paleta druhů, barev a materiálů, bohužel převážně americké výroby (což pro nás znamená absenci diakritiky, nedostatek písmen K a přebytky X a W). Jak si s tím poradit se dočtete v kapitole Začínáme.

- ♦ **Samolepky (Stickers)** jsou nejběžnější formou písmen určených pro scrapbookové stránky a vyrábí se v rozmanitých podobách:
  - ♦ ploché ze silnějšího papíru, někdy potažené ještě další vrstvou, aby byly pevnější.
  - ♦ ploché z fólie – buď průhledné, na které jsou písmena natištěná, nebo z celobarevné samolepicí fólie (Vinyl Stickers).
  - ♦ plastické z mechové pryže neboli moosgummi (Foam Stickers).
  - ♦ plastické z plastu (Epoxy, Puffy Stickers), jsou lesklé a jakoby nafouklé.
  - ♦ plastické z filcu (Felt Stickers) podloženého samolepicí vrstvou.
- ♦ **Chipboards** jsou písmena vyrobená z lepenky. Mohou, ale nemusí být samolepicí a koupíte je buď hotová v nejrůznějších barvách a vzorech, nebo jen z obyčejné lepenky, určená k vlastnímu dotvoření.

Jak samolepky, tak chipboards mohou být dále různě dozdobeny, takže je možné si zakoupit písmena označená jako **flocked** (semišová, jemně chlupatá), **glittered** (ozdobena glitry), **foil** (potažená vysoce lesklou metalickou fólií), **glossy** (hladká a lesklá), **fabric** (potažená látkou) či **metallic** (s kovovým vzhledem). Vzhledem k tomu, že výrobci neustále vymýšlejí nové a nové způsoby zdobení a materiály, bude tento seznam asi brzy neúplný, ale pro základní orientaci si s ním vystačíte.

- ♦ **Dymo páska (Dymo)** ve scrapbooku bývala oblíbená spíše dříve. Jedná se o barevnou plastovou samolepicí pásku, do které se vytlačují písmena speciálním přístrojem, a jsou pak bílá na barevném pozadí. Běžně se používá v kancelářích.
- ♦ **Kovová písmena (Metal Alphabets)** existují samolepicí, obvykle určená k nalepení vlastním lepidlem, se svorkami nebo navlékací na stuhu či šňůrku.
- ♦ **Písmenkové korálky** se vyrábí i u nás v České republice, v zahraničí pak seženete širší škálu tvarů a barev. Bývají dost tlusté a hodí se víc na přáníčka než na ploché stránky. Podobné jsou ještě ploché písmenkové žetony, které se ne-navlékají, ale lepí.
- ♦ **Propisoty (Rub-ons)** jsou speciální fólie, na kterých jsou písmena vytištěná jako lehce lepivá vrstva a je možné je tlakem tužky nebo dřívka od nanuku přenést na papír.

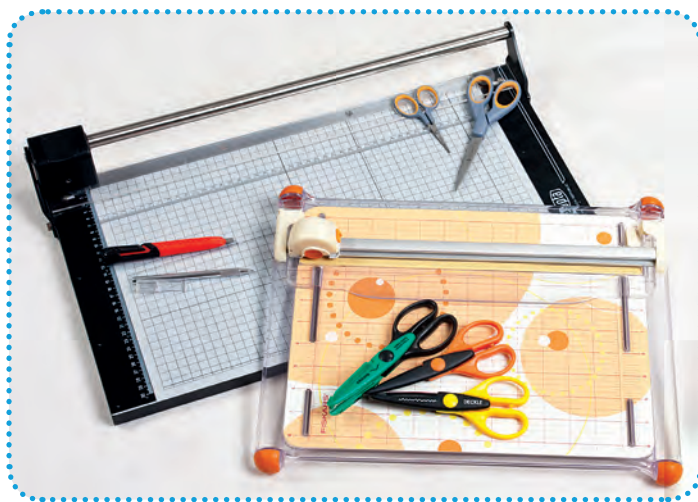
Nůžky (Scissors) a řezáky (Cutters)

Bez kvalitních ostrých **nůžek (Scissors)** se ve scrapbooku neobejdete. Dál už je na vás, jaký tvar a velikost zvolíte. Zda si vystačíte s běžnými nůžkami z papírnictví, nebo investujete do specializovaných vystríhovacích či nepřilnavých teflonových, které oceníte především při stříhání lepicích pásek.

Ozdobné nůžky (Decorative Scissors) jsou speciální nůžky, které nestříhají rovně, ale jak už název napovídá – vytváří nejrůznější ozdobné okraje. Můžete tak vytvořit okraj jako na starodávné fotografii, okraj jako zoubky známky a jiné ozdobné bordury a proužky.

Řezáky (Cutters) využijete například u písmen, která se lépe vyřezávají, než vystřihují. Na vyřezávání potřebujete podložku (ideální je skleněná) a kvalitní skalpel nebo speciální vyřezávací nůž. Velmi dobrých výsledků ale dosáhnete i s modelářskými skalpely nebo s obyčejným odlamovacím nožem na koberce.

Řezačka papírů (Paper Trimmer) je investice, která se určitě vyplatí. Nikdy nůžkami nezvládnete tak rovný a čistý řez jako řezačkou. Vybírat můžete mezi pákovou a kotoučovou. Páková většinou zvládne i víc papírů najednou (silnější vrstvu), ale může být nebezpečná, zvláště máte-li malé děti. Kotoučová je bezpečnější a jednotlivé papíry řeže stejně dobře jako páková. Některé řezačky navíc nabízejí možnost výměny kotoučů, takže řežou nejen rovné, ale i ozdobné řezy, případně s nimi můžete vytlačit drážku pro ohyb papíru (výroba přáníček). Při výběru řezačky si dejte pozor na formát, aby se vám do ní skutečně vešlo 30,5 cm. Některé bývají dimenzované přesně na A4 a klasická scrapbooková třicítka se do nich prostě nevejde. Dále si zjistěte, jestli a jaké se dá dokoupit příslušenství (náhradní kotouče, řezací lišta), při nákupu ze zahraničí si pohlíďte měřítko v centimetrech. Pokud máte možnost řezačku osobně vyzkoušet, zjistěte si, jak malý kousek papíru je možné uříznout. Často budete potřebovat uříznout méně než 1 mm.

Řezáky na kruhy (Circle Trimmer) pracují na různých principech a také rozsah bývá různý, doporučujeme si pročíst recenze na konkrétní výrobky. Obecně bývá při řezání kruhů problém s úplně malými kolečky, na ty se lépe osvědčují raznice. Pro větší kruhy je vhodný řezák, který řeže podle šablon. Zjistěte si tedy, jaké nejmenší a jaké největší kolo váš vybraný řezák zvládne. Pokud si ho můžete vyzkoušet, sledujte, jestli vyřezaný kruh dotahuje přesně na stejném průměru a nedělá tak zub.

Domácí plotry (Die-cut Machines) jsou velmi šikovné mašinky. Některé připojíte k počítači a můžete vyřezat jakýkoliv tvar, který získáte (zakoupíte) ve správném formátu, jiné nepracují s počítačem, ale s vlastními kartami vzorů nebo písmen (cartridge). Doporučujeme vybírat takový typ plotru, který umí vyřezávat i fonty z počítače

(tzv. True Type fonty), protože na nadpisy a písmenka ho využijete nejčastěji. Z neznámějších plotrů Quickutz Silhouette nebo Xyron tyto fonty zvládají a pro cartridgeový Cricut již existuje přídatné zařízení, které rovněž umožňuje vyřezávat všechny fonty typu True Type. U těchto zařízení počítejte ještě s tím, že musíte po nějaké době (cca rok a půl) měnit nůž a ještě častěji vyřezávací podložku, což se poněkud prodraží. Záleží samozřejmě na tom, jak často a na jaké materiály plotr používáte. Výhodou je, že si můžete vyřezat, co chcete, kolikrát chcete a přesně na milimetr tak velké, jak potřebujete.

Raznice (Punches)

Raznice, někdy zvané též výsekové strojky, jsou ve scrapu velice oblíbené pro svoje široké možnosti využití. Základní princip je ten, že raznicí můžete z papíru vysekat jeden konkrétní a stále stejný tvar, případně stále tutéž díru do papíru. Vyraženým tvarům se říká výseky a používají se jako ozdoby na stránky.

Základní dělení raznic je podle tvarů a použití, v internetových obchodech je dále najdete dělené ve skupinách podle velikostí – od malých (small, cca 0,5 palce) po obrovské (huge, cca 3,5 palce). Pozor, pokud je při nákupu udávaný rozměr v cm nebo palcích, jedná se ve valné většině případů o průměr raznice. To je záludné zejména u raznic čtverců, kdy tedy rozměr neudává hranu čtverce, ale délku úhlopříčky. Pro použití jsou pak šikvnější raznice s pákou. Na vyražení výseku stačí menší síla, protože fyzikální zákony páky pracují pro vás.

- ♦ **Tvary (Shapes)** si můžete vybrat velice různorodé, od základních kruhů a čtverců po složité květiny, lístky, vánoční stromky, motýly, atd. Nejčastěji se hodí právě základní tvary a pak třeba stejná květina v několika velikostech. Tak můžete výseky i zajímavě vrstvit.

- ♦ **Rohy (Corners)** vysekávají do fotky nebo papíru ozdobný roh. Oblíbená a často používaná je raznice na tzv. kulaté (zaoblené) rohy.
- ♦ **Bordury (Borders)** vysekávají krátký ozdobný kousek do hrany papíru, razí se těsně vedle sebe, až získáte dlouhý, rovný, ozdobný okraj.
- ♦ **Sady raznic (Punch Around The Page Set, PATP Set)** jsou sestavy raznic se stejným vzorkem, kterými dokážete vytvořit nepřerušovaný navazující ozdobný okraj kolem celé stránky – v rozích i po hranách.
- ♦ **Embosovací (Embossives)** raznice vzor do papíru nevysekávají, ale pouze vytlačují (embosují). Některé typy raznic mohou vysekávat i embosovat najednou – vyseknou tvar, který navíc ozdobí vytlačeným motivem.
- ♦ **Univerzální raznice** jsou speciální výsekové pomůcky, do kterých si kupujete pouze vyměnitelnou matici pro konkrétní výsek a nástroj samotný zůstává. Můžete si tak pořídit například celou abecedu a mnoho dalších tvarů. Většina těchto pomůcek umí i vytlačovat (embosovat), vše záleží pouze na matici. Mezi nejznámější patří přístroj Big Shot od Sizzix, nebo Squeeze od Quickutz.

Embosování (embossing)

Pod tímto pojmem se ve skutečnosti skrývají dvě odlišné techniky, vytlačování (Dry Embossing) a práškové embosování (Heat Embossing). Embosování jako takové znamená něco vystouplého nad povrch. Při **vytlačování** speciálním rydlem s kulatým hrotem vyryjete motiv do rubové strany papíru, většinou přes šablonu. Z lícové strany je pak motiv vystouplý a zřetelný. Při **práškovém embosování** se používá jemný embosovací prášek, který působením tepla z horkovzdušné pistole změní strukturu, slije se, pevně přilne k papíru a zůstane vystouplý. Abyste prášek nanесли do přesného tvaru, potřebujete čirou pomaluschnoucí

barvu, na kterou se prášek dobře chytá. Vyrábí se prášky různých barev a hrubosti, ty nejhrubší na stránce vypadají jako rozsypaný písek. Více se o práškovém embosování dozvíte v technikách.

Razítka (Stamps)

Razítkování je ve scrapbooku velice oblíbené, neboť můžete zkusit mnoho zajímavých technik, a navíc vám toto zdobení neubývá jako knoflíky nebo kytičky. Dobré razítko je sice cenově náročnější záležitost, ale zároveň i dlouhodobá investice. Při správném zacházení vám vydrží dlouhá léta. K dostání je obrovský výběr motivů včetně nejrozličnějších abeced, bordur či rámečků a štítků s linkami na journaling.

O razítka se dobře starejte, vhodně je ukládejte (viz kapitola Pracovní prostor a ukládání materiálu) a po každém použití je omyjte vodou s mýdlem nebo otřete vlhčeným ubrouskem. Zakoupit samozřejmě můžete i speciální čisticí přípravky, neboť zejména některá silikonová razítka ráda zůstávají lehce zbarvená. Na funkci to většinou nemá vliv. Vyčištění razítka si jednoduše vyzkoušíte tím, že ho navlhčíte a naprázdno obtisknete na bílý papír. Pokud zanechává stopu, je třeba čistit dál.

- ♦ **Silikonová, též akrylová nebo gelová razítka (Acrylic, Clear Stamps)** mají velkou výhodu nejen v nižší pořizovací ceně, ale zejména v tom, že jsou průhledná. Skrze ně tedy přesně vidíte, kam motiv tisknete. Pro práci se silikonovými razítky potřebujete akrylátový blok (Acrylic Block), což je pevný průhledný plastový hranol, na který se při použití silikonové razítka vlastní adhezí silou přilepí. Tento systém umožňuje jednak vyrábět razítka levnější, a jednak plochá, takže se lépe skladují. Akrylátový blok funguje univerzálně pro všechna tato razítka, je limitován pouze velikostí. Některé mohou mít ještě vyrytou čtvercovou síť (Grid), která pomáhá s přesným umístěním razítek do roviny.
- ♦ **Gumová razítka (Rubber Stamps)** jsou vlastně běžná razítka, jaká znáte z dětství. Dřevěný špalík s obrázkem a nalepeným gumovým razítkem. Jsou výrazně kvalitnější než razítka silikonová, ale to se bohužel odráží i v ceně. Také se s nimi o něco hůře trefuje správné umístění, neboť nejsou průhledná. Některá se prodávají již zkompletovaná na dřevěném špalíku. Nyní se častěji objevuje i další druh, který speciální gumou (někdy bývá už součástí razítka) přichytíte na akrylový blok jako razítka silikonové.

Při nákupu razítek se ještě můžete setkat s pojmem **inchies** – jedná se o razítka čtverečků velikosti přesně 1 × 1 palec (odtud název) a všemožných motivů. Používají se velmi často na výrobu práníčků.

